

UCHWAŁA Nr/2026
RADY MIASTA ŻYRARDOWA
z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Żyrardów na lata 2026-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436; z 2026 r. poz. 252) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49, 1301; z 2026 r. poz. 203), Rada Miasta Żyrardowa uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Żyrardowa na lata 2026-2028, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Żyrardowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

W zastępstwie Prezydenta Miasta
Żyrardowa

Adam Lemiesz
Pierwszy zastępca Prezydenta Miasta Żyrardowa

Radca Prawny
Anita Kozek-Kopuscinska
Anita Kozek-Kopuscinska

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Żyrardowie

Agnieszka Stępska
Agnieszka Stępska

Załącznik do Uchwały Nr.....

Rady Miasta Żyrardów

z dnia

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA MIASTA ŻYRARDOWA NA LATA 2026-2028

Żyrardów 2026

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	3-4
II.	Uzasadnienie wprowadzenia programu.....	5-6
III.	Podstawy prawne realizacji Programu.....	7
IV.	Ogólna charakterystyka Miasta Żyrardów.....	7-13
V.	Analiza sytuacji dziecka i rodziny	14-15
VI.	Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny.....	15-22
VII.	Analiza SWOT.....	22-24
VIII.	Cele Programu.....	25-29
IX.	Realizacja programu.....	29-31
X.	Finansowanie Programu.....	32
XI.	Monitorowanie i ewaluacja Programu.....	32

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Żyrardowa na lata 2026-2028 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jest dokumentem scalającym działania na rzecz rodziny.

Na podstawie artykułu 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2025.49 z póź.zm.), gmina jest zobowiązana do opracowania lokalnego programu wsparcia rodzin w oparciu o systematycznie dokonywane rozpoznanie problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem diagnozy sytuacji rodzin zmagających się z problemami społecznymi (ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, przemoc w rodzinie) oraz sytuacji dzieci w tych rodzinach. Wskazany powyżej przepis zobowiązuje gminę o opracowania i realizacji 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa szereg działań państwa na rzecz rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ustawa ta uregulowała zagadnienia dotyczące m.in.: rodzinnej pieczy zastępczej, instytucjonalnej pieczy zastępczej, profilaktyki środowiskowej dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, funkcji asystenta rodziny. Wprowadzone rozwiązania systemowe, poprzez profilaktykę i pracę m.in. asystenta z rodziną mają na celu poprawę jakości pełnienia funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez te rodziny i w konsekwencji przeciwdziałają umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, a także pracę asystentów rodziny w celu możliwości powrotu dzieci pod opiekę rodziców biologicznych. Określenie w lokalnym programie wsparcia rodziny, działań na rzecz rodzin pozwala na wzmocnienie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich. Tylko takie funkcjonowanie rodziny, otaczającej miłością, zaspakajającej potrzeby daje dzieciom poczucie bezpieczeństwa, możliwość prawidłowego rozwoju i pozytywnie wpływa na pełnienie ról społecznych w przyszłości. Niestety, nie wszystkie rodziny są w stanie prawidłowo wypełniać funkcje opiekuńczo-wychowawcze. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, ubóstwo, przemoc w rodzinie, uzależnienie to niektóre z przyczyn mogących doprowadzić do całkowitego zerwania więzi rodzinnych i umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Problemy występujące w rodzinach często są złożone i dlatego wymagają interdyscyplinarnego podejścia. Bardzo ważne jest, aby działania ukierunkowane były na pracę z rodziną w jej naturalnym środowisku. Istotne jest wczesne diagnozowanie problemów w rodzinie i podjęcie na jej rzecz określonych działań.

Rodzina jest jedną z najważniejszych grup społecznych i najważniejszym środowiskiem wychowawczym, które początkuje wszelkie działania prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Odgrywa doniosłą rolę w procesie socjalizacji i kształtowania społecznej osobowości jednostki. Wstępną fazą jest rozwój jaźni stanowiącej warunek podmiotowej i przedmiotowej egzystencji człowieka. Jako środowisko życia i rozwoju instytucja rodziny kształtuje poglądy, postawy i orientacje, a także wprowadza dziecko od najmłodszych lat w pełnienie ról w rodzinie i społeczeństwie. Pełni szereg funkcji i zadań, które umożliwiają członkom rodziny zaspokajać swoje potrzeby biologiczne, psychiczne i społeczne. To właśnie w niej rodzi się hierarchia wartości, kodeks postępowania, kształtuje kręgosłup moralny dzieci i młodzieży. To w rodzinie dziecko uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew). W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia

kreują społeczeństwo. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna ma największy wpływ na prawidłowy rozwój dziecka, należy zadbać o to, aby pozostało w niej jak najdłużej. Jednocześnie należy wspierać rodzinę, w prawidłowym wykonywaniu swoich funkcji. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny, a jeśli dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, pomóc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podstawowym założeniem stworzenia trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 - 2028. dla Miasta Żyrardowa jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane oraz uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka a także jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie jako podstawowej komórce społecznej, zwłaszcza w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Żyrardów na lata 2026-2028. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, by zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych. Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podziału zadań kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej¹

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
profilaktyka - wspieranie rodziny	1) piecza zastępcza: rodzinna i instytucjonalna; 2) usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo-wychowawczych; 3) adopcja.	
1. asystent rodziny; 2. placówki wsparcia dziennego; 3. rodziny wspierające; 4. inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny.	1) rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka; 2) placówki opiekuńczo – wychowawcze; 3) usamodzielnianie, 4) organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator); 5) rodziny pomocowe.	1) ośrodek adopcyjny; 2) regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna; 3) interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.

III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Żyrardowa na lata 2026-2028 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 z późn.zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz.49 z póź.zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 z późn.zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 160);
- ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939);

¹ Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej

- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r., poz. 1576);
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r., poz. 1208);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2026 r., poz. 79);
- ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1520);
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338);
- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn.zm.).

IV. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA ŻYRARDÓW

Żyrardów – miasto w Polsce położone w województwie mazowieckim, siedziba powiatu żyrardowskiego, wchodzące w skład aglomeracji warszawskiej, na równinie Łowicko-Błońskiej, nad rzeką Pisią Gałoliną, 45 km na południowy zachód od Warszawy i 90 km na północny wschód od Łodzi.

Centralna lokalizacja sprawia, że miasto znajduje się w pobliżu przecięcia najważniejszych szlaków komunikacyjnych w Polsce. Zabytkowe centrum Żyrardowa jest jedynym w Europie, zachowanym w całości, zespołem urbanistyczno-architektonicznym miasta przemysłowego przełomu XIX i XX wieku. Na osadę fabryczną składa się osiedle murowanych z czerwonej cegły domów dla robotników, dzielnica willowa dla kadry kierowniczej i właścicieli fabryki, a także szereg budynków użyteczności publicznej - kościoły, szkoły, przedszkole, szpital, resursa, dom kultury, a także pralnia i łaźnia miejska. Regularna siatka ulic, dużo zieleni, wyraźny podział na część mieszkaniową oraz przemysłową – to najbardziej charakterystyczne elementy XIX-wiecznego Żyrardowa, stanowiące o rzeczywistym spełnieniu postulatów idealnego miasta przemysłowego przełomu wieków. W gminnej ewidencji zabytków widnieje na ten moment ponad 300 obiektów, a ochroną konserwatorską objęto obszar o powierzchni około 70 ha.

Żyrardów jest siedzibą gminy miejskiej. Miasto liczy 38 467 mieszkańców, powierzchnia 14,4 km², gęstość zaludnienia 2 857 osób/km², data założenia – 1830 r., prawa miejskie uzyskało w 1916 r. Powierzchnia miasta wynosi 1433 ha. Żyrardów jest stolicą powiatu żyrardowskiego (powiatu ziemskiego w skład którego wchodzi w sumie pięć gmin tj. gmina Żyrardów, gmina Mszczonów, gmina Wiskitki, gmina Radziejowice, gmina Puszcza Mariańska)².

² Źródło: <http://bip.powiat-zyrardowski.pl/m,789,gminy.html>

Rys.1 Położenie Gminy Żyrardów w pow. żyrardowskim.³

1. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Żyrardów jest miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 38 467, z czego 53,1% stanowią kobiety, a 46,9% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 7,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,1 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.⁴

Mieszkańcy Żyrardowa zawarli w 2024 roku 158 małżeństw, co odpowiada 4,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to więcej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie więcej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz nieznacznie więcej od wartości dla kraju. 28,2% mieszkańców Żyrardowa jest stanu wolnego, 52,7% żyje w małżeństwie, 9,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,5% to wdowy/wdowcy.

³ Źródło: „Katalog województwa mazowieckiego - miasta, powiaty, gminy”

⁴ Źródło: GUS, 31.XII.2024

Żyrardów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -215. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,59 na 1000 mieszkańców Żyrardowa. W 2024 roku urodziło się 298 dzieci, w tym 46,0% dziewczynek i 54,0% chłopców.⁵

Tabela Nr 2. Statystyka mieszkańców liczba i płeć, rok 2024⁶

	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	OGÓŁEM
Liczba mieszkańców	18 024	20 443	38 467
Współczynnik Maskulinizacji/feminizacji	88 (na każde 100 kobiet przypada 88 mężczyzn)	113 (na każdych 100 mężczyzn przypada 113 kobiet)	

Tabela Nr 3. Przedział wiekowy⁷

PRZEDZIAŁ WIEKOWY	LICZBA OSÓB		% OGÓŁU LUDNOŚCI	
	2023	2024	2023	2024
Wiek przedprodukcyjny	5 728	5 526	15%	14%
Wiek produkcyjny	22 881	22 880	59%	59%
Wiek poprodukcyjny	9 985	9 995	26%	25%

W społeczności naszego miasta od lat kobiety konsekwentnie utrzymują liczebną przewagę nad populacją mężczyzn. Na koniec 2024 roku stanowiły one blisko 53,13 % ogólnej liczby mieszkańców. Jak pokazują statystyki, największą przewagę kobiet odnotowujemy w wieku poprodukcyjnym. Z danych na koniec 2024 roku wynika, że w tej grupie odsetek mężczyzn wynosi 30,51% (łączna liczba osób w wieku poprodukcyjnym to 9 995, w tym mężczyźni – 3 275, kobiety – 6 720). Odwrotną tendencję, a więc przewagę liczebną mężczyzn, daje się natomiast zauważyć w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, choć przy zachowaniu zdecydowanie mniejszych dysproporcji. Na koniec 2024 roku na 6 786 osób w wieku przedprodukcyjnym, 3 519 to mężczyźni, zaś 3 267 to kobiety. Z kolei na 21 620 mieszkańców w wieku produkcyjnym, 11 167 to mężczyźni, zaś 10 453 to kobiety.⁸

⁵ Źródło: GUS, 31.XII.2024

⁶ Źródło: GUS, 31.XII.2024

⁷ Źródło: GUS, 31.XII.2024

⁸ Źródło: GUS, 31.XII.2024

2. OŚWIATA

Na terenie Gminy Żyrardów znajdują się przedszkola publiczne:

- Miejskie Przedszkole Nr 2, ul. Parkingowa 32;
- Miejskie Przedszkole Nr 5, ul. Leszno 19;
- Miejskie Przedszkole Nr 6 im. Krasnala Hałabały, ul. Ks. Stanisława Brzóska 11-13, (z Przedszkole Niepubliczne miana siedziby od 1.09.2021r.);
- Miejskie Przedszkole Nr 8, ul. Marii Nietrzebki 6;
- Miejskie Przedszkole Nr 9, Plac Jana Pawła II 6;
- Miejskie Przedszkole Integracyjne Nr 10, ul. Przedszkolna 1.

W roku szkolnym 2024/2025 do 6 samorządowych przedszkoli w Żyrardowie uczęszczało ogółem 1000 dzieci wg stanu na 30.09.2024 r.

Na terenie Gminy Żyrardów znajdują się przedszkola niepubliczne:

- Przedszkole Niepubliczne Mini Przedszkole Dino;
- Przedszkole Niepubliczne Pozytywka;
- Przedszkole Niepubliczne Żyrafa;
- Przedszkole Niepubliczne Gabilandia;
- Przedszkole Niepubliczne Kraina Radości;
- Specjalne Przedszkole Terapeutyczne Odkrywcy Talentów;
- Przedszkole Niepubliczne Dwujęzyczne Stacyjkowo;
- Przedszkole Niepubliczne Mini Uniwersytet;
- Dwujęzyczny Punkt Przedszkolny Tuliś.

W roku szkolnym 2024/2025 do 9 niepublicznych przedszkoli w Żyrardowie uczęszcza ogółem 329 dzieci wg stanu na 30.09.2024 r.

Na terenie Gminy Żyrardów znajdują się szkoły podstawowe publiczne:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi i Dwujęzycznymi im. Filipa de Girarda w Żyrardowie, ul. Jasna 11;
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Marii Konopnickiej w Żyrardowie, ul. Gabriela Narutowicza 35;
- Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Żyrardowie, ul. Janiny Jadwigi Kacperskiej 6B;
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Mikołaja Reja w Żyrardowie, ul. Radziwiłłowska 16;
- Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Elizy Orzeszkowej w Żyrardowie, ul. Józefa Mireckiego 56;
- Szkoła Podstawowa Nr 7 im. Henryka Sienkiewicza w Żyrardowie, ul. Franklina Roosevelta 2.

W roku szkolnym 2024/2025 do 6 samorządowych szkół podstawowych w Żyrardowie uczęszczało ogółem 3245 dzieci wg stanu na 30.09.2024 r.

Na terenie Gminy Żyrardów znajdują się szkoły podstawowe niepubliczne:

- Społeczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. Pawła Hulki-Laskowskiego w Żyrardowie 78;
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Krzysztofa Kolumba w roku szkolnym 208;
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa Drogowskazy.

W roku szkolnym 2024/2025 do 3 niepublicznych szkół podstawowych w Żyrardowie uczęszczało ogółem 300 dzieci wg stanu na 30.09.2024 r. (stan na czerwiec 2025 dla Niepublicznej Szkoły Podstawowej Drogowskazy)

Szkoły ponadpodstawowe, dla których organem prowadzącym jest miasto Żyrardów:

- Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego w Żyrardowie.

W roku szkolnym 2024/2025 do publicznej szkoły ponadpodstawowej w Żyrardowie uczęszczało ogółem 563 uczniów wg stanu na 30.09.2024 r.

Pozostałe placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest miasto Żyrardów:

- Miejski Ogród Jordanowski.

W roku szkolnym 2024/2025 do 1 placówki oświatowej, której organem prowadzącym jest miasto Żyrardów uczęszczało ogółem 198 dzieci wg stanu na 30.09.2024 r.⁹

3. KULTURA

Centrum Kultury w Żyrardowie

Centrum Kultury w Żyrardowie, jako samorządowa instytucja kultury, otrzymuje coroczną dotację podmiotową od Organizatora, jakim jest Miasto Żyrardów. CK jest świetnym organizatorem spotkań tematycznych i prelekcji, dzięki czemu nasi mieszkańcy mogą zdobywać nową wiedzę i poszerzać horyzonty, a uczestnicząc w różnorodnych warsztatach (na przykład popularnych warsztatach rękodzielniczych dla dzieci i młodzieży) i innych zajęciach nabywać nowe doświadczenia i pracować nad swoją kreatywnością.

Zajęcia stałe dla dzieci, młodzieży i dorosłych centrum kultury w Żyrardowie posiada w swojej ofercie zajęć stałych różnorodne formy wspierania rozwoju, kierowane do dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Były to następujące zajęcia: ceramika artystyczna i użytkowa, nauka gry na gitarze, zajęcia plastyczne (rysunek i malarstwo), Żurek (Żyrardowskie Utalentowane Rękodzielniczki Kulturalne), rękodzielnia, zajęcia teatralne z toczkiem i humorem, Żyrardowskie Wieczory Literackie, zajęcia wokalne nauka gry na perkusji i instrumentach perkusyjnych, dziecięca grupa perkusyjna „Comparsa”, grupa perkusyjna „Comparsa”, Planszówki, zajęcia z rysunku z elementami grafiki projektowej, Warsztaty POPkultury, chór Towarzystwa Śpiewaczego „Echo”, chór Towarzystwa Śpiewaczego „Lira”, Żyrardowska Orkiestra

⁹ Raport o stanie Miasta Żyrardowa za 2024 rok

Akordeonowa Żyrardowska Orkiestra Uliczna, Grupa Ż, Retro Kantare – zespół stowarzyszenia KZW, AntyRefleks, Stowarzyszenie Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Żyrardowie, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Złoty Wiek”.

W obiektach zarządzanych przez Centrum Kultury w Żyrardowie regularnie odbywają się wydarzenia kulturalne, takie jak koncerty, spektakle, kabarety czy wystawy, które są organizowane lub współorganizowane przez tę instytucję. Współpraca przy organizowaniu wydarzeń z innymi podmiotami, takimi jak stowarzyszenia, fundacje, jednostki miejskie, szkoły czy prywatni organizatorzy, zazwyczaj polega na wsparciu technicznym oraz promocji (radio, telewizja, plakaty, Internet). Centrum Kultury zapewnia nie tylko infrastrukturę techniczną, ale także współpracuje w zakresie obsługi wydarzeń, w tym organizacji imprez plenerowych. Dysponując odpowiednim sprzętem, CK udostępnia go także innym organizacjom, które samodzielnie przygotowują wydarzenia dla lokalnej społeczności.

Kino Len

Działające przy Centrum Kultury Kino Len emituje seansy filmowe i odbywają się w nim premiery kinowe. W repertuarze znalazły się zarówno najnowsze produkcje filmowe, jak i filmy klasyczne, co pozwoliło na dotarcie do szerokiego grona odbiorców. Kino cieszyło się dużym zainteresowaniem, a frekwencja na seansach była zadowalająca, co świadczy o rosnącej popularności naszej placówki wśród lokalnej społeczności.

Zgodnie z misją promowania rodzimej produkcji filmowej, w 2024 roku Kino Len zrealizowało cykl projekcji zatytułowany „Krótka Historia Polskiego Kina”. W ramach tego projektu, raz w miesiącu wyświetlane były wybitne produkcje polskie, które na przestrzeni lat miały istotny wpływ na rozwój polskiej kinematografii. Cykl obejmował klasyczne filmy sprzed kilku dekad. Dopelnieniem projekcji były prelekcje ekspertów, którzy omawiali kontekst historyczny oraz artystyczny poszczególnych dzieł. Zorganizowany został również Ogólnopolski Festiwal Animacji O!PLA, który cieszył się ogromnym zainteresowaniem zarówno wśród dzieci przedszkolnych, wczesnoszkolnych, szkolnych a także młodzieży. Dzieci i młodzież miały niepowtarzalną okazję nie tylko oglądać najlepsze polskie animacje, ale także oddać swoje głosy na te, które najbardziej im się spodobały.

Tradycyjnie już w sezonie letnim Centrum Kultury zorganizowało plenerowe kino letnie. Centrum Kultury w Żyrardowie wychodzi naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców miasta honorując Żyrardowską Kartę Dużej Rodziny oraz Żyrardowską Kartę Seniora.

Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej

Zajmuje się organizowaniem spacerów tematycznych po zabytkowej osadzie fabrycznej a także oprowadzaniem turystów, grup zorganizowanych i młodzieży szkolnej po wnętrzach zabytkowych budynków Resursy i Księgarni. Prowadzi także sklep z gadżetami dotyczącymi Miasta Żyrardowa oraz jego dziedzictwa historycznego oraz kulturowego.

Resursa

Na mocy użyczenia, Centrum Kultury w Żyrardowie pełni funkcję operatora Resursy. Pomieszczenia budynku służą m.in.: sesjom Rady Miasta, spotkaniom Komisji RM, konferencjom

oraz debatom. W przestrzeni Resursy organizowane są liczne wydarzenia społeczno – kulturalne, w tym wystawy twórczości malarskiej w znajdującej się tam galerii sztuki.

Muzeum Lniarstwa im. F. de Girarda w Żyrardowie

Muzeum Lniarstwa im. Filipa de Girarda w Żyrardowie funkcjonuje od 2014 roku jako samorządowa instytucja kultury działająca pod bezpośrednim nadzorem Prezydenta Miasta Żyrardowa. Placówka prowadzi działalność historyczną oraz kulturalno-edukacyjną z zakresu szeroko pojmowanego włókiennictwa, ze szczególnym uwzględnieniem dziejów przemysłu lniarskiego w Polsce i Europie, a także historii Miasta Żyrardowa.

W 2024 zostały dla przykładu następujące wystawy czasowe:

- „Mój ulubiony blok patchworkowy” w ramach trzydniowych Ogólnopolskich Dni Patchworku, które odbyły się w maju we współpracy ze Stowarzyszeniem Polskiego Patchworku. Wydarzenie w formule targowej łączyło ze sobą strefę wystawową wraz z kursami dla początkujących i zaawansowanych miłośników sztuki łączenia tkanin;
- „Gobelin jako tkanina artystyczna”, czyli zbiorowa wystawa prac artystów z pracowni tkactwa artystycznego „Penelopa” organizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem Tkalnia Artystyczna. Na ekspozycji zaprezentowano blisko 100 prac utkanych w technice gobelinowej;
- „ArtQuilts – tkanina artystyczna” autorstwa Sylwii Ignatowskiej i Sylwii Haluch. Podczas wystawy zaprezentowano kolekcję dzieł łączących tkaniny, tekstury i printy, tworzące unikalne i kreatywne projekty tekstylne.

Działa także wystawa pt. „Lniana konfekcja”, odbywają się warsztaty ginących zawodów oraz warsztaty rękodzielnicze. Najistotniejszymi działaniami są te, które pozwalają na podtrzymanie tradycji lniarskich poprzez angażowanie byłych pracowników Zakładach Lniarskich w Żyrardowie do prowadzenia pokazów tkania na krośnie żakardowym, odtwarzanie oryginalnych wzorów żakardowych produkowanych niegdyś w fabryce czy organizację konkursu na zaprojektowanie nowego wzoru tkaniny żakardowej.

TVŻ – telewizja żyrardowska

W ramach bieżącej działalności Centrum Kultury w Żyrardowie samodzielnie produkuje cotygodniowe wydania telewizji żyrardowskiej, emitowane za pośrednictwem sieci kablowej SKO oraz internetowych portali Facebook i YouTube. Podczas zajęć w okresie ferii i wakacji organizowane są warsztaty dziennikarskie oraz z produkcji filmowej skierowane do najmłodszych.

RADIO FAMA

Z dniem 1.09.2021 Centrum Kultury w Żyrardowie nawiązało współpracę z Radiem Top Kielce, w ramach której instytucja stała się producentem programów radiowych o zasięgu lokalnym. Dzięki podjętej współpracy powiększyła się także oferta programowa rozgłośni, poprzez nowe pozycje, co przekłada się na podnoszenie rangi Radia Fama oraz na jeszcze bardziej skuteczną formę dotarcia do słuchaczy z informacjami dotyczącymi samorządu, lokalnej społeczności oraz podejmowanych działań kulturalnych.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żyrardowie

Do podstawowych zadań Biblioteki – zgodnie z Ustawą z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach – należy w szczególności: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie materiałów bibliotecznych; obsługa użytkowników, przede wszystkim udostępnianie zbiorów oraz prowadzenie działalności informacyjnej, a zwłaszcza informowanie o zbiorach własnych i innych bibliotek. Do zadań Biblioteki w Żyrardowie należy ponadto prowadzenie działalności bibliograficznej, edukacyjnej, popularyzatorskiej i instrukcyjno-metodycznej.

Biblioteka Główna i „Biblioteka Fabryczna” - poza książkami tradycyjnymi - udostępniały zbiory specjalne (multimedialne), czyli audiobooki, e-booki, komiksy, czasopisma tradycyjne i elektroniczne, filmy na DVD, płyty CD z muzyką, gry planszowe, układanki, puzzle oraz oferowały bezpłatny dostęp do Internet¹⁰

V. ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. pomoc społeczna jest „instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz w miarę możliwości doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia”.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta Żyrardów jest Centrum Usług Społecznych, które od dnia 1 lipca 2021 r. zostało przekształcone z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrardowie.

Program będzie realizowany w ramach okresu trwałości projektu pn. Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 2.8 Rozwój Usług Społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, w okresie 3 lat po zakończeniu projektu oraz w związku z art. 4 ust 1 Ustawy z dnia 19 lipca 2019 o Realizowaniu Usług Społecznych przez Centrum Usług Społecznych. Celem Programu jest zwiększenie dostępu do zintegrowanych usług społecznych odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej poprzez wypracowanie i przetestowanie funkcjonowania modelowych rozwiązań w zakresie integracji i rozwoju usług społecznych adresowanych do mieszkańców Miasta Żyrardowa, dostosowanych do specyfiki wspólnoty samorządowej, przy wykorzystaniu Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie jako nowej jednostki organizacyjnej Miasta Żyrardowa.¹¹

¹⁰ Raport o stanie Miasta Żyrardowa za 2024 rok

¹¹ Program Usług Społecznych Miasta Żyrardowa na lata 2023-2026

Celem działania Centrum Usług Społecznych jest także umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby uprawnienia i możliwości, wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach godnych człowieka, zapobieganie powstaniu nowych problemów społecznych przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także wspieranie rodzin wychowujących dzieci poprzez finansowe wsparcie na pokrycie potrzeb związanych z ich wychowaniem.

VI. REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Wybrane formy pomocy, udzielonej przez Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie osobom i rodzinom zamieszkującym w Gminie Miejskiej Żyrardów w 2025 r. przedstawiają poniższe dane:

Tabela 4. Powody udzielania pomocy społecznej przez CUS Żyrardów w latach 2023-2024¹²

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Rok 2023		Rok 2024	
	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach
UBÓSTWO	426	708	422	718
BEZDOMNOŚĆ	103	107	106	107
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM WIELODZIETNOŚĆ	52	230	58	254
BEZROBOCIE	317	722	318	669
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	253	374	233	345
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	512	678	469	626
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	50	170	59	226
PRZEMOC W RODZINIE	2	4	1	2
ALKOHOLIZM	19	24	30	38
NARKOMANIA	13	13	10	10

¹² Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie.

TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	17	26	26	35
ZDARZENIE LOSOWE	4	12	6	12

Analizując powyższe dane możemy zauważyć, że ubóstwo, bezrobocie oraz choroba są najczęstszymi przyczynami udzielania pomocy. Z roku na rok nieco maleje liczba rodzin, którym udzielana jest pomoc z tytułu ubóstwa, przy nieznacznym wzroście osób w rodzinach objętych wsparciem, o jedną zaś wzrosła liczba rodzin potrzebujących pomocy w związku z bezrobociem, chociaż liczba osób w tych rodzinach zmalała.

Kolejnymi przyczynami udzielenia pomocy było niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba. Tu liczba rodzin otrzymujących pomoc z roku na rok także nieco maleje.

Możemy zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Żyrardów na przestrzeni lat 2023-2024 uległa wahaniom.

Tabela 5. Liczba odbiorców usług społecznych w zakresie pomocy społecznej.¹³

Rodzaj świadczeń i liczba osób korzystających ze świadczeń w poszczególnych latach:	2023	2024
Zasilki stałe	241	228
Zasilki okresowe	113	124
Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” dorosłych i dzieci, w tym:	516	511
- z gorącego posiłku	294	301
- z zasiłku celowego na zakup żywności	151	113
Udzielenie schronienia	89	85
Pomoc w formie usług opiekuńczych	92	105
Sprawowanie pogrzebu	4	10
Pomoc w formie zasiłku celowego i w naturze w tym zasiłku celowego specjalnego	500	411
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	9	11
Pobyty w Domu Pomocy Społecznej	139	119

¹³ Źródło: Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie.

Program osłonowy w zakresie zmniejszania wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Żyrardowa	150	158
Pomoc Żywnościowa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)	933	700
Pomoc w formie asystenta rodziny	68	89
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego	479	398
Świadczenia pielęgnacyjne z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem	210	266
Specjalny zasiłek opiekuńczy	3	2
Jedno razowa zapomoga z tyt. Urodzenia dziecka	105	77
Świadczenie rodzicielskie	67	40
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	221	219
Wszystkie świadczenia razem	4384	3967

Analizując powyższe dane możemy zauważyć, że przyznano nieco mniej świadczeń i pomocy w 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego w formie: zasiłków stałych a także pomocy z Programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” dorosłych i dzieci oraz z zasiłku celowego na zakup żywności a także z tytułu Pomocy Żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Zmniejszył się również poziom pomocy w formie zasiłku celowego i w naturze w tym zasiłku celowego specjalnego. Wspomniane świadczenia są najczęstszymi przyczynami udzielania pomocy.

Kolejnymi częstymi przyczynami udzielenia pomocy dla których przyznano nieco mniej świadczeń i pomocy w 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego są zasiłki rodzinne i dodatki oraz specjalne zasiłki opiekuńcze a także świadczenia rodzicielskie. Świadczenia pielęgnacyjne z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem to świadczenia, które uległy znaczącemu wzrostowi.

Możemy zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Żyrardów na przestrzeni lat 2023-2024 uległa wahaniom w zależności od rodzaju otrzymywanej pomocy, lecz ogólna liczba osób korzystających z pomocy jest mniejsza o ponad 400 osób.

1. ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny pełni kluczową rolę w realizacji Programu wspierania rodziny. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, oraz że wyznaczonym podmiotem może być ośrodek pomocy społecznej. W CUS Żyrardów w roku 2024 pracowało 5 asystentów rodziny, do których zadań należało m.in.: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin. Istotne znaczenie w funkcjonowaniu centrum jest możliwość bezpośredniego spotkania z asystentem rodziny zarówno w godzinach pracy centrum jak i po jego zamknięciu. Spotkania z asystentem rodziny uzależnione są od potrzeb i możliwości rodziny. Asystent rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym oraz członkowie rodziny ustalają cele, które rodzina chciałaby osiągnąć oraz wspólnie opracowują plan pracy, który określa działania angażujące osoby z rodziny, ale również wskazują obszary działań asystenta i pracownika socjalnego. Nadrzędnym celem współpracy jest całkowite usamodzielnienie i autonomia rodziny. Współpraca z asystentem ma charakter okresowy, może trwać od kilku do kilkudziesięciu miesięcy.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowywanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielaniu rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielaniu pomocy w poszukiwaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem” (Dz.U. poz. 1860);

- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

Zadania te realizowane są poprzez:

- indywidualne spotkania z rodziną przeżywającą trudności zwłaszcza opiekuńczo-wychowawcze;
- koordynację poradnictwa w zakresie ustawy „Za życiem”;
- udzielanie informacji o zakresie możliwego wsparcia;
- współpracę z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny (np.: placówki oświatowe, MOS-y, MOW-y, PCPR-y, WPCPR-y, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, fundacje, Sąd, Policja i inne).

W momencie przekazania dzieci poza rodzinę naturalną asystenci podejmują działania zmierzające do powrotu dzieci do domu rodzinnego przy współpracy rodzin naturalnych z koordynatorem pieczy zastępczej. Wówczas za zgodą rodziny podejmuje się współpracę z rodziną na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Rodzic musi udowodnić, że jest w stanie ponownie zająć się dzieckiem. Jest to niejednokrotnie długi proces i niewielu niestety rodzinom udaje się odbić i zmienić swoje dotychczasowe życie. Jednak wszelkie działania CUS będą skierowane na wzmożoną pracę z rodzinami, których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej rodzinnej czy instytucjonalnej.

Zadania jakie przypisano asystentowi rodziny obejmują całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Podstawowym celem do którego dąży się na rzecz rodziny jest osiągnięcie przez rodziny podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci.

Tabela Nr 7. Rodziny objęte pracą asystenta rodziny w latach 2023-2024 r. ¹⁴

ROK	Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny		
	Liczba rodzin ogółem	Liczba rodzin ze wskazania sądowego	Liczba asystentów rodziny
2023	68	23	5
2024	89	41	6

¹⁴ Źródło: SPRAWOZDANIE RZECZOWO-FINANSOWE Z WYKONYWANIA PRZEZ GMINĘ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ – CUS Żyrardów 2023, 2024

Tabela nr 8. Wydatki w latach 2023-2024 ponoszone przez Miasto Żyrardów na dzieci przebywające w różnych formach pieczy zastępczej.¹⁵

ROK	Łączne wydatki ponoszone przez Miasto Żyrardów na dzieci przebywające w różnych formach pieczy zastępczej: (rodzinnej i instytucjonalnej)
2023	1.965.225,28 zł.
2024	2.246.311,20 zł.

W roku 2023 objęto wsparciem asystenta rodziny 68 rodziny, natomiast w 2024 roku wsparciem asystenta rodziny objęto 89 rodzin z terenu miasta Żyrardowa. Znacząco wzrosła ilość rodzin zobowiązanych przez sąd rodzinny do współpracy z asystentem rodziny z 23 do 41 i przewiduje się dalszy wzrost w kolejnych latach.

Wydatki związane z realizacją zadania wyniosły w 2023 roku 1.965.225,28 zł oraz w 2024 roku 2.246.311,20 zł. widać zatem, że z roku na rok wydatki znacząco rosną. Wiąże się to z zastosowaniem art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który mówi iż w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

2. PIECZA ZASTĘPCZA

Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jest to przejściowa – okresowa forma opieki nad dzieckiem. W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej, szczególnie w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem. Rodzina zastępcza przyjmując dziecko pod swoją opiekę, dba o jego rozwój fizyczny i intelektualny, zaspakaja potrzeby zarówno w sferze materialno-bytowej jak i emocjonalnej.

¹⁵ Źródło: SPRAWOZDANIE RZECZOWO-FINANSOWE Z WYKONYWANIA PRZEZ GMINĘ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ – CUS Żyrardów 2023, 2024

Angażuje się w proces kształcenia, pogłębia zainteresowania, organizuje wypoczynek wakacyjny. Pokazuje jak tworzyć więzi, dbać o innych i o siebie. Najkrócej mówiąc wypełnia obowiązki rodzicielskie wobec dziecka, dla którego tworzy rodzinę zastępczą. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje: na podstawie orzeczenia sądu oraz w przypadku pilnej konieczności zabezpieczenia dziecka - na wniosek lub za zgoda rodziców dziecka, na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania rodziny. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Z wyjątkiem sytuacji, gdy podopieczny kontynuuje naukę, wówczas może pozostać w rodzinie, za jej zgodą, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

Formy pieczy zastępczej

Rodzina zastępcza spokrewniona

Funkcje rodziny zastępczej spokrewnionej pełnią najbliżsi krewni dziecka: dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo. Przy doborze rodziny zastępczej, w pierwszej kolejności bierze się pod uwagę osoby spokrewnione z dzieckiem, o ile dają one gwarancję jego prawidłowego rozwoju. Ustanawia ją sąd rodzinny w wypadku: śmierci rodziców, ich niewydolności wychowawczej czy innych problemów, których skutki niekorzystnie odbijają się na dziecku. O ustanowienie krewnego rodziną zastępczą mogą wystąpić również sami rodzice, gdy nie mogą sprawować opieki nad dzieckiem np. wyjeżdżają na dłuższy pobyt za granicę, przechodzą ciężką chorobę.

Rodzina zastępcza niezawodowa

Niezawodowa rodzina zastępcza zajmuje się dzieckiem lub dziećmi, z którymi nie wiąże jej żaden stopień pokrewieństwa, lub jest to pokrewieństwo dalsze. Jej funkcję może pełnić zarówno małżeństwo jak i osoba samotna. Rodzina niezawodowa może przyjąć pod swoją opiekę nie więcej niż troje dzieci.

Rodzina zastępcza zawodowa, w tym: zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz zawodowa specjalistyczna

Zawodowe rodziny zastępcze to rodziny, które z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie. Opiekują się niespokrewnionymi dziećmi. W rodzinach zawodowych może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie rodzeństwa, odstępuje się od tej zasady. Jedno z rodziców trwale powinno zajmować się opieką nad powierzonymi dziećmi.

Rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego przejmują opiekę nad dziećmi powierzonymi im w trybie interwencyjnym, w tym dowiezionymi przez policję w sytuacjach porzucenia lub zagrożenia życia i zdrowia. W pogotowiu rodzinnym umieszcza się nie więcej niż troje dzieci na pobyt okresowy, do czasu unormowania się sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do czasu zakończenia postępowania sądowego.

Rodzina specjalistyczna jest przeznaczona dla dzieci wymagających szczególnej opieki i pielęgnacji. W rodzinie tej umieszcza się dzieci niedostosowane społecznie, dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi albo małoletnie matki z dziećmi.

Rodzinny dom dziecka

W rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie rodzeństwa, odstępuje się od tej zasady. Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje wynagrodzenie oraz środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego, w którym prowadzony jest rodzinny dom dziecka. Ponadto w rodzinnym domu dziecka, w którym przebywa więcej niż 4 dzieci, starosta na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka, zatrudnia osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

VII. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Pozwala określić właściwe cele oraz zaprojektować skuteczne działania na rzecz dziecka i rodziny. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?”, „Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?”. Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

W nowo tworzonym programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń społecznego obszaru Miasta Żyrardów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">– dobrze rozwinięta sieć gminnych placówek oświatowych;– aktywnie działające instytucje samorządowe;– współpraca samorządu i Centrum Usług Społecznych ze szkołami, Powiatowym Urzędem Pracy, PCPR, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną;	<ul style="list-style-type: none">– bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin;– niechęć współpracy ze strony rodzin pomimo dobrego przygotowania i otwartość instytucji;– zbyt duże obciążenie samorządu w stosunku do możliwości finansowych, lokalowych oraz kadrowych;

- bliska odległość, dobra komunikacja do kształcenia na poziomie średnim i wyższym; - dobry poziom kształcenia w gminnych placówkach oświatowych; - posiadanie budynków użyteczności publicznej (np. bibliotek, Centrum Kultury, Resursa, Kino, etc.); - prężnie działające kluby sportowe, - doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze; - realizacja licznych działań nakierowanych na wsparcie rodziny; - dysponowanie specjalistyczną kadrą świadcząca pomoc na rzecz rodziny; - wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; - zatrudnienie asystentów rodziny oraz perspektywa poszerzenia etatów; - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego; - funkcjonowanie Gminnej Komisji ds. Rozwiązania Problemów Alkoholowych w Żyrardowie; - wspieranie rodzin i osób samotnych poprzez udzielenie pomocy; - otwartość i chęć udziału pracowników służb instytucji i organizacji pozarządowych w szkoleniach; - funkcjonowanie ogólnopolskiej i Żyrardowskiej Karty Dużej Rodziny; - bezpłatne porady prawne oraz wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dla mieszkańców gminy Żyrardów; - objęcie pomocą w postaci dofinansowania dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach.	- rosnąca niewydolność rodziców w procesie wychowawczym; - ograniczona dostępność specjalistów w placówkach oświatowych np. terapeutów, psychologów, itp.; - braki związane z powoływaniem rodzin wspierających; - brak kompleksowego podejścia do zwalczania przyczyn dysfunkcyjności rodziny; - zbyt mało form organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży zwłaszcza poza lekcjami szkolnymi; - niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji rodzicielskich; - duże obciążenie kadry terapeutycznej w lokalnych instytucjach, np. terapeutów rodzinnych; - niewystarczający zasób lekarzy psychiatrów dziecięcych; - utrudnienia we współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy instytucjami wynikające z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych; - niewystarczające zaangażowanie oraz brak współpracy ze strony rodzin objętych wsparciem asystentów (nieprawidłowe wzorce pokoleniowe); - brak chęci do podejmowania i utrzymania pracy zarobkowej; - brak współpracy rodzin w zakresie zmiany stylu życia; - uzależnienia od alkoholu, nikotyny i substancji odurzających; - długi czas oczekiwania na leczenie odwykowe; - roszczeniowość i niezaradność rodzin korzystających z pomocy społecznej.

SZANSE

- rozszerzenie liczby podmiotów działających na rzecz rodziny;
- podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami;
- wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczej rodziny;

ZAGROŻENIA

- niepewność finansowania działań CUS (niestabilność, ograniczone środki finansowe);
- niestabilność w podejmowanych działaniach;
- stereotypowe postrzeganie Centrum Usług Społecznych (jako tzw. MOPS) jako

<ul style="list-style-type: none"> – pozyskiwanie na realizację działań środków zewnętrznych; – rozwój usług społecznych skierowanych do rodzin w Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie; – realizacja programów profilaktycznych, zewnętrzne środki finansowe; – możliwość pozyskiwania do współpracy przy realizacji zadań ustawowych organizacji pozarządowych oraz Kościołów i związków wyznaniowych, etc.; – poprawa sytuacji rodzin Wielodzietnych; – podnoszenie kwalifikacji przez pracowników instytucji wspierających rodzin; – wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; – zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych; – edukacja rodzin poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, zarządzania budżetem domowym, dostęp do poradnictwa specjalistycznego; – mobilizowanie młodzieży i dorosłych do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez kursy, szkolenia, udział w projektach aktywizujących zawodowo; – wzrost liczby aktywności oferowanych rodzinom w Lokalnym Centrum Integracji Społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne; – rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań; – wysoki poziom ubóstwa rodzin przy rosnących kosztach utrzymania; – uzależnienie rodzin od pomocy społecznej; – wzrost postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej; – wzrost kosztów utrzymania rodziny – wzrost zjawisk społecznie nieakceptowanych, również wśród dzieci i młodzieży tj. przemoc, alkoholizm, narkomania, uzależnienie od Internetu itp.; – zaniebywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców; – rozluźnienie więzi rodzinnych; – dysproporcja pomiędzy otrzymywanymi świadczeniami finansowymi przez rodziny wielodzietne z niepracującymi rodzicami, a dochodami rodzin z 1-2 dziećmi i pracującymi rodzicami; – przyzwyczajenie się rodzin do korzystania z pomocy społecznej; – system prawny (zbyt niskie kryteria dochodowe uprawniające do otrzymywania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych); – niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; – wzrost demoralizacji dzieci i młodzieży : dostęp dzieci i młodzieży do różnego rodzaju używek.
--	--

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczącą część podopiecznych pomocy społecznej w Mieście Żyrardów, w rodzinach tych występują dysfunkcje takie jak:

- uzależnienia,
- przemoc domowa,
- bezradność w sprawach socjalno- bytowych,
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,
- odcięcie emocjonalne,

- problemy w pełnieniu ról społecznych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Rośnie wciąż udział rodzin z występującą wśród rodziców lub dzieci depresją lub innymi zaburzeniami wśród grupy rodzin dysfunkcyjnych.

W związku z powyższym istotną rolę odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym i rzeczowym. Pracownicy socjalni to pierwsze osoby, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku, przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy problemów.

VIII .CELE PROGRAMU.

Cel główny:

Skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający prawidłowemu jej rozwojowi.

Celem głównym Programu jest wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych oraz pomoc w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej dla rodzin zamieszkujących na terenie Miasta Żyrardów.

Cele szczegółowe:

1. Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin w celu zminimalizowania ryzyka separacji dzieci od ich rodzin naturalnych.
2. Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.
3. Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom.

Cele będą realizowane poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz pełnienia prawidłowych ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej. Ważnym aspektem będzie także ścisła współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie oraz Sądem Rejonowym w Żyrardowie.

Realizacja celów szczegółowych:

1. Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin w celu zminimalizowania ryzyka separacji dzieci od ich rodzin naturalnych.

Realizacja celu powinna odbywać się poprzez następujące zadania:

- zapewnienie dziecku i rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny;

- praca socjalna polegająca na wspieraniu rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- udzielenie pomocy rodzinom, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w odbudowaniu środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny biologicznej;

2. Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.

Realizacja celu powinna odbywać się poprzez następujące zadania:

- monitorowanie przez pracownika socjalnego środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii;
- kierowanie osób uzależnionych na leczenie;
- włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego;
- współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.

3. Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom.

Realizacja celu powinna odbywać się poprzez następujące zadania:

- objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej;
- wsparcie materialne rodzin wynikające z ustawy o świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnym;
- objęcie dożywianiem potrzebujących rodzin;
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny.
- działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin;

Cel szczegółowy 1.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin w celu zminimalizowania ryzyka separacji dzieci od ich rodzin naturalnych.

Działania	Realizatorzy/ termin realizacji	Wskaźniki
1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystentów rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> – Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie – Organizacje pozarządowe – Zadania realizowane będą stale w latach 2026-2028. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny; – liczba zatrudnionych asystentów rodziny; – rodzaj i forma udzielanego poradnictwa specjalistycznego;

- 2. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego.**
- 3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.**
- 4. Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej.**
- 5. Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej, rzeczowej oraz pracy socjalnej.**
- 6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnosprawnością członka rodziny przez asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych.**
- 7. Organizowanie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.**
- 8. Analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.**
- 9. Integracja rodzin ze środowiskiem lokalnym.**

- liczba udzielonych konsultacji i porad;
- liczba dzieci które korzystają z wypoczynku;
- wysokość środków przeznaczonych i poniesionych przez gminę na częściowe pokrycie pobytu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej;
- liczba dzieci kierowanych i przebywających w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej;
- liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej;
- liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc pieniężną z CUS;
- analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej;
- integracja rodzin ze środowiskiem lokalnym;
- liczba osób, które zostały objęte pomocą w formie usług opiekuńczych w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cel szczegółowy 2.

Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.

Działania	Realizatorzy/ termin realizacji	Wskaźniki
<p>1. Pomoc i wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów spowodowanych bezrobociem w rodzinie.</p> <p>2. Motywowanie nieaktywnych zawodowo członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.</p> <p>3. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.</p> <p>4. Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny dotkniętej problemem przemocy domowej poprzez pracę z asystentem rodziny.</p> <p>5. Organizowanie kampanii lokalnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>6. Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.</p> <p>7. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny.</p> <p>8. Motywowanie do podjęcia leczenia celem minimalizowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie; - Sąd Rejonowy w Żyrardowie; - Zespół Interdyscyplinarny; - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Komenda Powiatowa Policji w Żyrardowie; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie; - szkoły funkcjonujące na terenie Miasta Żyrardów; - organizacje pozarządowe, - Miejski Ośrodek Kultury oraz Osiedlowe Domy Kultury. <p>Zadania realizowane będą stale w latach 2026- 2028</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych; - liczba nadzorów kuratorów sądowych w przypadku dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny; - liczba uczniów korzystających z programów profilaktycznych w szkołach; - liczba podmiotów zaangażowanych w kampanie; - liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”; - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

<p>uzależnienia i współuzależnienia.</p> <p>9. Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i współuzależnieniem oraz przemocą, przez asystenta, pracowników socjalnych, członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych specjalistów.</p>		
---	--	--

Cel szczegółowy 3.

Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom

Działania	Realizatorzy/ termin realizacji	Wskaźniki
<p>1. Uczestnictwo specjalistów zajmujących się problematyką rodziny w warsztatach mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych.</p> <p>2. Pozyskiwanie kadry specjalistycznej wspierającej rodzinę.</p> <p>3. Rozwój i wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.</p> <p>4. Prowadzenie działalności profilaktycznej w ramach realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie; - placówki wsparcia dziennego; - Sąd Rejonowy w Żyrardowie; - Zespół Interdyscyplinarny; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Powiatowa Komenda Policji w Żyrardowie; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie; - Szkoły funkcjonujące na terenie Miasta Żyrardów - organizacje pozarządowe, <p>Zadania realizowane będą stale w latach 2023 – 2025</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń, warsztatów, w których uczestniczyli pracownicy placówek pomocowych ; - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny; - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki oświatowe; - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych.

IX. REALIZACJA PROGRAMU

Zasoby Gminy Miejskiej Żyrardów działające w obszarze wspierania rodziny mające siedziby na terenie miasta Żyrardów

Lp.	Nazwa placówki	Rodzaj działalności
1	Centrum Usług Społecznych	Praca socjalna, praca asystentów rodziny, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno- zawodowa, usługi społeczne skierowane dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
2	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, wsparcie terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin poprzez działalność Punktu Konsultacyjnego.
3	Zespół Interdyscyplinarny	Wspieranie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy.
4	Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
5	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.
6	Powiatowy Urząd Pracy	Dążenie do szerokiej współpracy na płaszczyźnie aktywizacji zawodowej klientów pomocy społecznej.

7	Sąd Rejonowy	Współpraca CUS Żyrardów szczególnie z Sądem Rejonowym w Żyrardowie: Wydział Rodzinny i Nieletnich. Dążenie do szerokiej współpracy kuratorów sądowych oraz Sędziów w zakresie minimalizowania liczby kierowanych dzieci do pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej. Nacisk na współpracy rodzin z kuratorami i asystentami rodziny.
8	Komenda Powiatowa Policji	Działania zapobiegające przemocy w rodzinie i prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.
9	Placówki Oświatowe – żłobek, przedszkola, szkoły	Działania edukacyjno-wychowawcze, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne dla rodziców i dzieci.
10	Centrum Praw Kobiet	Pomoc kobietom, które zostały dotknięte przemocą fizyczną i psychiczną.
11	Dotyk Nadziei	Działania na rzecz ludzi uzależnionych od wszelkich nałogów, począwszy od alkoholu, narkotyków i papierosów, skończywszy na uzależnieniu od Internetu
12	Fundacja „Z miłością do dziecka”	Działania na rzecz opieki i wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami, a także ich rodzin.
13	Stowarzyszenie „Oratorium Św. Jana Bosko”	Stowarzyszenie działające przy parafii św. Cyryla i Metodego w Żyrardowie. Skupia się głównie na pomocy dzieciom i rodzinom.
14	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	Zajmuje się działaniami w obrębie społecznym. Prowadzi świetlicę, gdzie gromadzą się dzieci i rodziny. Prowadzone są również zajęcia z niepełnosprawnymi osobami ze spektrum autyzmu.

Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanymi rezultatami realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Żyrardowa w latach 2026-2028 są:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich;
2. Ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy w rodzinie, rodzin z uzależnieniami;
3. Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka;
4. Wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego;
5. Rozwijanie współpracy instytucji podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

Adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Adresatami programu są przede wszystkim rodziny zamieszkujące na terenie Miasta Żyrardów, a w szczególności:

1. rodziny zamieszkałe na terenie Miasta Żyrardów, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
2. dzieci zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej;
3. rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej;
4. rodziny zamieszkałe na terenie Miasta Żyrardów w tym zagrożone wykluczeniem społecznym.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Żyrardowa w latach 2026-2028. odbywać się będzie w ramach środków własnych Miasta Żyrardowa oraz z dotacji z budżetu państwa (programy rządowe), funduszy unijnych, środków sponsorów.

XI. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie będzie odpowiedzialne za monitorowanie realizacji Programu. Sprawozdanie i ocena realizacji poszczególnych działań w roku kalendarzowym będą opracowywane w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli instytucji oraz podmiotów realizacyjnych Program. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań będą corocznie przedkładane Prezydentowi Miasta Żyrardowa oraz Radzie Miasta Żyrardowa. Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej modyfikacji działań. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Zmiany będą przedstawione Radzie Miasta do zatwierdzenia.

Z-ca Dyrektora
Centrum Usług Społecznych
w Żyrardowie

mgr Monika Woźniak-Grabek

Pierwszy Zastępca Prezydenta
Miasta Żyrardowa

Adam Lemiesz

UZASADNIENIE

Przedłożony projekt uchwały dotyczy przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Żyrardów lata 2026-2028. Kompetencja Rady Miasta Żyrardowa do podjęcia przedmiotowej uchwały wynika z treści art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz.49, 1301; z 2026 r. poz.203). Powyższe przepisy nakładają na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek uchwalenia 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Dokument będący załącznikiem do niniejszej uchwały jest efektem prac przedstawicieli Centrum Usług Społecznych w Żyrardowie. Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich, zmniejszenie skali zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu wsparcia rodzin zagrożonych dysfunkcjami. Program zakłada zaangażowanie wielu służb, instytucji i organizacji do jego realizacji.

W okresie od 24 marca 2026 r. do 15 kwietnia 2026 r. Gminny Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Żyrardów na lata 2026-2028 został poddany konsultacjom społecznym z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338). Podczas konsultacji nie zostały zgłoszone żadne uwagi do Programu. Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.

W zastępstwie Prezydenta Miasta
Żyrardowa

Adam Jemioła
Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta Żyrardowa

Z-ca Dyrektora
Centrum Usług Społecznych
w Żyrardowie

mgr Monika Woźniak-Grabek